

КНІВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
(повне найменування вищого навчального закладу)
Кафедра філософії

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЦІОЛОГІЯ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

напрямок підготовки

для всіх напрямів підготовки
(шифр і назва напрямку підготовки)

інститут, факультет, відділення

Історико-філософський факультет
(назва інституту, факультету, відділення)

КНІВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02130554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 3326
Жильцов
(підпис) (прізвище, ім'я)
«...» 2016 р.

2016 – 2017 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни Соціологія з елементами дистанційного навчання для студентів всіх напрямів підготовки.

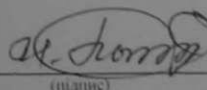
Розробник:

Купрій Тетяна Георгіївна, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри філософії Історико-філософського факультету Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри філософії Історико-філософського факультету.

Протокол від « 09 » вересня 2016 року № 2.

Завідувач кафедри філософії

(підпис)

Ломачинська І.М.

(прізвище та ініціали)

Лобрик СВ Мор

© Купрій Т.Г., 2016 р.

© Київський університет імені Бориса Грінченка, 2016 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма з елементами дистанційного навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2	Галузь знань: <u>для усіх галузей знань</u>	Нормативна дисципліна циклу професійної та практичної підготовки	
	Напрямок підготовки: <u>для всіх напрямків підготовки</u>		
Модулів – 1	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «бакалавр»	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		2-й	2/3-й
Індивідуальні завдання: <i>не передбачено навчальним планом</i>		Семестр	
Загальна кількість годин – 72		3-й	3/5(6)-й
		Лекції	
		16 год.	4 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2	Семінари/практичні		
	12 год.	2 год.	
	Лабораторні: <i>не передбачено навчальним планом</i>		
	Модульний контроль		
	4 год.	-	
	Самостійна робота		
	36 год.	57 год.	
	Індивідуальні завдання <i>не передбачено навчальним планом</i>		
	Вид контролю		
	Залік - 2 год.	Залік - 2 год.	

1.1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма з елементами дистанційного навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2	Галузь знань: <u>для усіх галузей знань</u>	Вибіркова дисципліна циклу гуманітарної та соціально-економічної підготовки	
	Напрямок підготовки: <u>для всіх напрямків підготовки</u>		
Модулів – 1	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «бакалавр»	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		2-й	2/3-й
Індивідуальні завдання: <i>не передбачено навчальним планом</i>		Семестр	
		3-й	3/5(6)-й
Загальна кількість годин – 72		Лекції	
		16 год.	4 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2	Семінари/практичні		
	12 год.	2 год.	
	Лабораторні: <i>не передбачено навчальним планом</i>		
	Модульний контроль		
	4 год.	-	
	Самостійна робота		
	40 год.	57 год.	
	Індивідуальні завдання <i>не передбачено навчальним планом</i>		
	Вид контролю		
	Залік - 2 год.	Залік - 2 год.	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 63% / 37%.

для денної форми з елементами дистанційного навчання – 31,5% (ауд) / 31,5% (дистанц) / 37%.

для заочної форми навчання – 28% / 62%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – ознайомлення студентів з об'єктом, предметом, структурою, категоріальним апаратом соціологічної науки, історичним розвитком соціологічної думки, з питаннями методології, методики та технології конкретно-соціологічних досліджень, а також зі специфікою застосування результатів соціологічних досліджень та соціальних технологій у практичній діяльності; та формування у студентів наукового соціологічного мислення, тобто здатності до розуміння і інтерпретації суспільних процесів і явищ.

Завдання:

- Дати цілісне уявлення про предмет, структуру і функції, принципів, методів, основних категорій та законів соціології як науки, історію її розвитку;
- Ознайомлення з особливостями становлення соціології як самостійної науки;
- Вивчення структури та змісту спеціальних соціологічних теорій;
- Формувати у студентів соціологічні знання про місце і роль соціальних факторів і соціальних інститутів;
- Аналіз суспільства як цілісної системи та її складових елементів;
- Вивчення теоретичних основ проведення прикладних соціологічних досліджень, а також основних методів збору, обробки, аналізу результатів соціологічних досліджень;
- Ознайомити з методикою дослідження та використання соціологічних матеріалів для аналізу суспільних явищ і процесів;
- Органічно пов'язувати здобуті соціологічні знання зі складними проблемами сьогодення, вміло орієнтуватись у виборі шляхів їх вирішення;
- Аналіз шляхів реалізації результатів соціологічних досліджень і соціальних технологій у суспільній практиці.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен оволодіти наступними компетентностями:

- вільно володіти понятійно-категоріальним апаратом соціології;
- визначати завдання і функції курсу, виявляти самостійне творче мислення;
- виявляти соціальну складову в повсякденному житті та суспільних явищах і процесах;
- оцінювати групові, індивідуальні і суспільні інтереси;
- передбачити прогностичні контури суспільного розвитку на майбутнє;
- розробляти шляхи виходу з соціальних кризових ситуацій тощо;
- робити узагальнення і висновки суспільних явищ і процесів;
- виявляти латентні соціальні структури та латентні функції соціальних явищ і процесів;
- сприймати соціальні явища і процеси в їхніх зв'язках і взаємодії;
- визначати зрілість масової свідомості й характеру світової громадської поведінки;
- встановити соціологічний підхід як важливий засіб і надійний інструмент аналізу соціальних проблем у всіх сферах життєдіяльності сучасного суспільства;
- використовувати на практиці результати емпіричних соціологічних досліджень з метою підвищення ефективності соціального управління.

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I Вступ до соціології. Історія

Тема 1. Соціологія як наука. Місце і роль соціології в суспільстві та системі суспільствознавства. (2 год.)

Поняття “соціологія”. Об’єкт і предмет соціології. Основні функції соціології: пізнавальна; інструментальна; практична (прогностична; функція соціального проектування і конструювання соціальної реальності; організаційно-технологічна; управлінська; ідеологічна). Головні завдання соціології як науки про суспільство.

Місце соціології у системі суспільних наук, її роль. Місце соціології в системі наук про суспільство. Поняття “соціальне” і “соціальна реальність”. Основні закони. Проблема синтезу та інтеграції методологій в соціології. (Зв’язок історії соціології з соціологією історії, соціологією мислення та біографічним методом в соціології). Початковий синкретизм суспільного знання і процес його диференціації. Філософія історії, політекономія, соціальна антропологія, соціальна статистика та інші науки, що стали засадними для становлення соціології.

Соціологічної думки та методи її дослідження. Сучасні соціологічні методології та історія їх становлення: символічний інтеракціонізм, теорія дзеркального “Я”, драматургійний підхід, структурний функціоналізм, неофункціоналізм, теорія обміну, теорія конфлікту, теорія систем, феноменологічна соціологія, етнометодологія, феміністична соціологія, структуралізм, постструктуралізм, постмодерністська соціологія, марксистська і неомарксистська соціологія. Макросоціологія і мікросоціологія.

Теорії соціальної структури і теорії соціальної дії. Загальна характеристика соціологічного мислення. Зв’язок історії соціології з соціологічною теорією. Діалектика логічного та історичного

Тема 2. Історія становлення і розвитку соціології у країнах Західної Європи, США . Розвиток соціологічної думки в Україні (2 год.)

Періодизація соціологічної науки. Протосоціологічний етап: розвиток соціальних вчень до появи соціології. Соціальна проблематика в міфах, епосі та релігійних віруваннях. Суспільна проблема в філософії Стародавнього Сходу та в Античній філософії. Середньовіччя. Християнство і іслам та їх звернення до соціальної проблематики. Відродження. Гуманізм. Реформація і Просвітництво: теоретична підготовка буржуазних революцій, як новий етап в розвитку соціальних вчень. Соціальний утопізм початкових форм суспільного знання.

Суспільні і гносеологічні передумови становлення соціології як самостійної науки. А. Р. Сен-Сімон, О. Конт, К. Маркс, Г. Спенсер, Е. Дюркгейм, М. Вебер та їх класичні соціологічні теорії. Класичний тип соціології. Метод Еміля Дюркгейма. Розуміюча соціологія Макса Вебера і Георга Зіммеля. Матеріалістична соціологія Карла Маркса. Натуралістичні та психологічні соціологічні концепції. Позитивізм та соціологізм. “Номіналізм” і “реалізм” в соціології.

Національні соціологічні школи: французька, англійська, американська, німецька, італійська, російська, українська. Теоретична та ідеологічна боротьба в класичній та сучасній соціології.

Етапи виникнення та розвитку соціологічної думки в Україні. Протоціологічний період. Ідея рівності людей Христофора Філарета. . Соціально-політичні концепції Києво-Могилянської академії. Демократизм ідей філософсько-соціологічних творів Г. Сковороди. Розвиток пізнання, людини, суспільства, гуманітарної освіти, науки та культури у творах представників Кирило-Мефодіївського братства. Ідея українського державництва у суспільно-політичних поемах Т. Шевченка.

Самостійні соціологічні праці Женецького гуртка. Соціальні зміни, співвідношення історії і соціології, проблеми прогресу у творах М. Драгоманов. Теорія соціальної стратифікації і соціальної мобільності С.А. Подолинського. Історична соціологія М.І. Зібера. Внесок у розвиток історико-порівняльного методу в соціології М.М. Ковалевського. Соціологічні погляди І.Я. Франка, М.С. Грушевського, Б.О. Кістяківського, С.С. Дністрянського, М.І. Туган-Барановського і кін. 19 – на поч. 20 ст.

Занепад соціологічної науки в радянський період. Соціологія як наука і навчальна дисципліна незалежної України.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II Основи загальної соціологічної теорії. Методологія і техніка соціологічних досліджень

Тема 3. Суспільство як соціальна система (2 год.)

Поняття “суспільство”. Суспільство як соціальна система. Культура. Поняття суспільства і системи. Система соціальних зв'язків, соціальних взаємодій, соціальних відносин. Системний аналіз суспільного життя. Концепція суспільства в індивідуалізмі.

Соціальні зміни. Теорія розвитку суспільства. Соціальне у широкому й вузькому значеннях слова. Соціальні явища і соціальні процеси. Соціальні суперечності. Соціальні зв'язки та їх типи: контакти; дії; взаємодії; відносини.

Соціальні потреби і соціальні інститути. Інституціалізація (легітимація) суспільних відносин. Об'єктивні і суб'єктивні аспекти інституціалізації. Етапи та елементи інституціалізації. Функціонування соціальних інститутів: функції та дисфункції, явні і латентні функції інститутів.

Тема 4. Соціальна структура суспільства та стратифікація (2 год.)

Соціальні елементи суспільства. Соціальна диференціація (вертикальна, горизонтальна). Соціальна дистанція. Соціальна структура суспільства. Елементи соціальної структури. Соціально-групова структура суспільства (класова структура, стратифікаційна структура). Статусно-рольова структура (статуси, ролі, ідентичності, позиції). Ціннісно-нормативна структура суспільства. Інституціональна структура суспільства. Організаційна структура суспільства. Соціальна структура як соціальний процес (становлення соціальних структур, функціонування, зміни в соціальних структурах, трансформація соціальних структур).

Стратифікаційний та класовий підходи у дослідженнях суспільства. Поняття соціальної мобільності. Сучасні дослідження соціальної мобільності. Поняття групи і її відмінність від агрегації, категорії та інституту. Квазігрупи: аудиторія, натовп, соціальні кола. Первинні та вторинні групи. Інгрупа та аутгрупа. Референтні групи. Специфіка малих та великих груп. Групова динаміка. Соціометрія як метод дослідження соціальних груп.

Лідерство як груповий феномен. Види лідерства.

Поняття соціальної організації. Елементи організації: соціальна структура, цілі, члени організації, технологія, зовнішнє середовище. Процеси управління у організації. Поняття бюрократії.

Тема 5. Особистість в системі суспільних зв'язків. Соціалізація особистості. (2 год.)

Поняття “особа”, “індивід”, “особистість”, “індивідуальність”. Особистість як сукупність суспільних відносин. Структура особистості.

Поняття ролі, статусу, ідентифікації та ідентичності, позиції. Типи статусів.

Особистість і соціальна структура. Одномірна особистість і всесторонньо-розвинена особистість. Соціальна психіка особистості. Суспільна психологія. Соціальні почуття.

Діалектика процесу соціалізації. Інтеріоризація, екстеріоризація. Соціальна творчість. Стихійна та організована соціалізація. Взаємовплив процесів інституціоналізації і соціалізації.

Роль інституту освіти у процесі соціалізації. Соціологія виховання і соціологія освіти.

Тема 6. Сутність і типологія соціологічних досліджень. Програма соціологічного дослідження, її структура та функції. (4 год.)

Соціальне і соціологічне дослідження. Види соціологічних досліджень. Основні етапи соціологічного дослідження.

Особливості вибіркового соціологічного дослідження. Поняття генеральної та вибіркової сукупностей. Особливості суцільних і монографічних досліджень. Вибіркова сукупність як модель

генеральної сукупності. Поняття репрезентативності вибірки. Випадкові та систематичні похибки, їх джерела. Основні типи вибірових досліджень.

Конкретне соціологічне дослідження (КСД). Робочий план КСД. Об'єкт, предмет, проблема, мета, завдання, логічний аналіз основних понять, гіпотеза. Нормативні вимоги до програми соціологічного дослідження.

Розробка програмного забезпечення. Методологія дослідження. Інтерпретація даних. Анкета, бланк інтерв'ю, кодувальний бланк. Формування дослідницької групи. Інструментарій дослідження. Польове дослідження. Складання програми оброблення даних. Методологічна та процедурна частини програми соціологічного дослідження, особливості їх елементів.

Методологічна, методична, організаційна функція КСД. Визначення досліджуваної сукупності. Розробка вибірки дослідження. Визначення соціальних проблем.

Теоретична та емпірична інтерпретація понять. Пошуковий план. Описовий план. Експериментальний план.

Тема 7. Основні методи збору соціологічної інформації. (2 год.)

Програма соціологічного дослідження.

Загальна характеристика основних методів збору первинної соціологічної інформації.

Спостереження як метод збору соціологічної інформації, види спостережень.

Вивчення та аналіз документальної інформації: традиційний та формальний аналіз текстів.

Опитування як метод збору соціологічної інформації, види опитувань. Анкета як основний інструмент соціологічного опитування. Підготовка анкети. Основні помилки при складанні анкети.

Особливості експерименту як методу збору інформації.

Проблема виміру у соціологічних дослідженнях. Види шкал: номінальні, порядкові, метричні. Обробка та аналіз соціологічної інформації.

Неструктуровані, інтерпретативні (розуміючі) якісні методи збору інформації. Чиказька школи 30-х рр., 20 ст. Якісна парадигма в соціології. Індивіди – агенти соціальної дії. Мікросоціологія. Символічний інтеракціонізм. Феноменологічна школа в соціології. Етнометодологічний аналіз. Інтерактивна інформація. Види якісних досліджень і логіка дій послідовника. «Кейс-стаді» - дослідження окремого випадку, окремої спільноти. Етнографічні дослідження. Історичне дослідження. Історія родини. Біографічна розповідь. Метод «фокус-груп» в соціології.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин										
	денна форма						заочна форма				
	усього	у тому числі					усього	у тому числі			
		л	с/пр	конс	м.к	с. р.		л	с	конс	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Модуль 1											
Змістовий модуль 1. Вступ до соціології. Історія											
Тема 1. Соціологія як наука. Місце і роль соціології в суспільстві та системі суспільствознавства.	18	2	2/			9	15			2	6
Тема 2. Історія становлення і розвитку соціології у країнах Західної Європи, США. Розвиток соціологічної думки в Україні	18	2	2/	2	2	9	16	2	1	2	6
Разом за змістовим модулем 1	36	4	4	2	2	18	31	2	1	4	24
Змістовий модуль 2. Основи загальної соціологічної теорії. Методологія і техніка соціологічних досліджень											
Тема 3. Суспільство як соціальна система	5	2				3	8				6
Тема 4. Соціальна структура суспільства та стратифікація	6	2	2/			4	8			2	6
Тема 5. Особистість в системі суспільних зв'язків. Соціалізація особистості	6	2	/2			4	8			1	6
Тема 6. Сутність і типологія соціологічних досліджень. Програма соціологічного дослідження, її структура та функції.	6	4	/2	2	2	3	8	2	1	2	8
Тема 7. Основні методи збору соціологічної інформації.	6	2	/2			4	9				7
Разом за змістовим модулем 2	36	12	8	2	2	18	41	2	1	5	33
Усього годин	72	16	12	4	4	36	72	4	2	9	57

4.1. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	с/пр	м.к	с. р.		л	с	конс	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Модуль 1										
Змістовий модуль 1. Вступ до соціології. Історія										
Тема 1. Соціологія як наука. Місце і роль соціології в суспільстві та системі суспільствознавства.	14	2	2/		10	15			2	6
Тема 2. Історія становлення і розвитку соціології у країнах Західної Європи, США . Розвиток соціологічної думки в Україні	16	2	2/	2	10	16	2	1	2	6
Разом за змістовим модулем 1	30	4	4	2	20	31	2	1	4	24
Змістовий модуль 2. Основи загальної соціологічної теорії. Методологія і техніка соціологічних досліджень										
Тема 3. Суспільство як соціальна система	6	2			4	8				6
Тема 4. Соціальна структура суспільства та стратифікація	8	2	2/		4	8			2	6
Тема 5. Особистість в системі суспільних зв'язків. Соціалізація особистості	8	2	/2		4	8			1	6
Тема 6. Сутність і типологія соціологічних досліджень. Програма соціологічного дослідження, її структура та функції.	10	4	/2	2	4	8	2	1	2	8
Тема 7. Основні методи збору соціологічної інформації.	10	2	/2		4	9				7
Разом за змістовим модулем 2	42	12	8	2	20	41	2	1	5	33
Усього годин	72	16	12	4	40	72	4	2	9	57

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Змістовий модуль 1. Вступ до соціології. Історія</i> <i>Змістовий модуль 2. Основи загальної соціологічної теорії. Методологія і техніка соціологічних досліджень</i>		
1	Соціологія як наука. Основні категорії і закони соціології. Функції соціальної науки.	2
2	Історія соціологічної думки. Характерні риси.	2
3	Поняття та ознаки суспільства. Типологізація суспільств.	2
	Разом	6

6. Теми практичних занять (передбачені на денній формі з елементами дистанційного навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Змістовий модуль 2. Основи загальної соціологічної теорії. Методологія і техніка соціологічних досліджень</i>		
1	Стратифікаційна система. Середній клас: ознаки, функції	2
2	Поняття особистості. Теорія соціальних ролей. Соціалізація.	2
3	Соціологічне дослідження: види, етапи. Програма соціологічного дослідження, її структура та функції. Методи збирання та аналізу соціологічної інформації	2
	Разом	6

7. Теми лабораторних занять – не передбачено навчальним планом**8. Самостійна робота**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Бали
1	Соціальні інститути сім'ї, освіти, релігії та ЗМІ. Соціальні інститути держави, права та моралі.	6	1
2	Ринок як соціальний інститут. Специфічні риси безробіття в Україні. Менеджмент і соціологія.	6	1
3	Суть подвійного характеру функцій конфлікту. Головні механізми виникнення між групових конфліктів сучасності. Основні форми розв'язання соціальних конфліктів.	6	1
4	Молодіжна субкультура. Рівні функціонування молодіжної свідомості. Прояви державної молодіжної політики.	6	1
5	Методи збирання та аналізу соціологічної інформації: опитування, аналіз документів, спостереження експеримент, соціометрія.	6	1
6	Вибірка: суть, етапи, побудова, результативність. Загальні підходи та процедури інтерпретації соціологічних даних.	6	25
	Разом	36	30

8.1. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Бали
1	Соціальні інститути сім'ї, освіти, релігії та ЗМІ. Соціальні інститути держави, права та моралі.	7	1
2	Ринок як соціальний інститут. Специфічні риси безробіття в	6	1

	Україні. Менеджмент і соціологія.		
3	Суть подвійного характеру функцій конфлікту. Головні механізми виникнення між групових конфліктів сучасності. Основні форми розв'язання соціальних конфліктів.	7	1
4	Молодіжна субкультура. Рівні функціонування молодіжної свідомості. Прояви державної молодіжної політики.	6	1
5	Методи збирання та аналізу соціологічної інформації: опитування, аналіз документів, спостереження експеримент, соціометрія.	7	1
6	Вибірка: суть, етапи, побудова, результативність. Загальні підходи та процедури інтерпретації соціологічних даних .	7	25
	Разом	40	30

9. Індивідуальні завдання – не передбачено навчальним планом

01. Навчально-методична карта дисципліни

Разом: 72 год., із них: лекції – 16 год., семінари/практичні заняття – 12 год., модульний контроль – 4 год., самостійна робота – 36 год., семестровий контроль – 2 год.

Семестр	3(5/6) (бакалаврат)							
Тиждень	1-3			4-7				
Модулі (назви, бали)	Змістовий модуль 1 Вступ до соціології. Історія			Змістовий модуль 2 Основи загальної соціологічної теорії. Методологія і техніка соціологічних досліджень				
К-ть балів за модуль	(62 бали)			(86 бали)				
Теми	1	2	3	4	5	6	7	
Лекції (теми, бали)	Соціологія як наука. Місце і роль соціології в суспільстві та системі суспільствознавства (1 бал)	Історія становлення і розвитку соціології у країнах Західної Європи, США та Україні (1 бал)	Суспільство як соціальна система (1 бал)	Соціальна структура суспільства та стратифікація (1 бал)	Особистість в системі суспільних зв'язків. Соціалізація особистості (1 бал)	Сутність і типологія соціологічних досліджень (1 бал)	Програма соціологічного дослідження, її структура та функції (1 бал)	Основні методи збору соціологічної інформації (1 бал)
Семінарські/практичні заняття (теми, бали)	Соціологія як наука. Основні категорії і закони соціології. Функції соціальної науки. (10 балів)	Історія соціологічної думки. Характерні риси. (10 балів)	Поняття та ознаки суспільства. Типологізація суспільств. (10 балів)	Практичне Стратифікаційна система. Середній клас: ознаки, функції (10 балів)	Практичне Поняття особистості. Теорія соціальних ролей. Соціалізація. (10 балів)	Практичне Соціологічне дослідження: види, етапи. Програма соціологічного дослідження, її структура та функції. Методи збирання та аналізу соціологічної інформації. (10 балів)		
Самостійна робота	Самостійна робота (15 балів)			Самостійна робота (15 балів)				
Види поточного контролю (вид. бали)	Модульна контрольна робота (25 балів)			Модульна контрольна робота (25 балів)				
Підсумковий контроль (вид. бали)	ПМК							

02. Навчально-методична карта дисципліни

Разом: 72 год., із них: лекції – 16 год., семінари/практичні заняття – 12 год., модульний контроль – 4 год., самостійна робота – 40 год., семестровий контроль – 2 год.

Семестр	3(5/6) (бакалаврат)								
Тиждень	1-3			4-7					
Модулі (назви, бали)	<i>Змістовий модуль 1</i> Вступ до соціології. Історія			<i>Змістовий модуль 2</i> Основи загальної соціологічної теорії. Методологія і техніка соціологічних досліджень					
К-ть балів за модуль	(62 бали)			(86 бали)					
Теми	1	2	3	4	5	6	7		
Лекції (теми, бали)	Соціологія як наука. Місце і роль соціології в суспільстві та системі суспільствознавства (1 бал)	Історія становлення і розвитку соціології у країнах Західної Європи, США та Україні (1 бал)	Суспільство як соціальна система (1 бал)	Соціальна структура суспільства та стратифікація (1 бал)	Особистість в системі суспільних зв'язків. Соціалізація особистості (1 бал)	Сутність і типологія соціологічних досліджень (1 бал)	Програма соціологічного дослідження, її структура та функції (1 бал)	Основні методи збору соціологічної інформації (1 бал)	
Семінарські/практичні заняття (теми, бали)	Соціологія як наука. Основні категорії і закони соціології. Функції соціальної науки. (10 балів)	Історія соціологічної думки. Характерні риси. (10 балів)	Поняття та ознаки суспільства. Типологізація суспільств. (10 балів)	<i>Практичне</i> Стратифікаційна система. Середній клас: ознаки, функції (10 балів)	<i>Практичне</i> Поняття особистості. Теорія соціальних ролей. Соціалізація. (10 балів)	<i>Практичне</i> Соціологічне дослідження: види, етапи. Програма соціологічного дослідження, її структура та функції. Методи збирання та аналізу соціологічної інформації. (10 балів)			
Самостійна робота	Самостійна робота (15 балів)			Самостійна робота (15 балів)					
Види поточного контролю (вид. бали)	Модульна контрольна робота (25 балів)			Модульна контрольна робота (25 балів)					
Підсумковий контроль (вид. бали)	ПМК								

10. Методи навчання

1. За видами навчальна діяльність представлена: лекцією, практичним заняттям, семінарським заняттям, консультацією, бесіда, демонстрація).

2. Форма навчальної діяльності (фронтальна, індивідуальна форма робота з підручником, довідником, словником, групова, парна форма навчальної роботи, дальтон-план, Белл-ланкастерська форма навчання).

3. У процесі вивчення дисципліни використовуються *технології навчальної діяльності*: технології проблемного навчання, ігрові технології, програмоване навчання, технології проектного навчання, інтерактивні технології, інформаційно - комунікаційні технології, технології диференційованого навчання, Технологія ідентифікації та індивідуалізації навчальної діяльності.)

4. Метод навчальної діяльності:

а) Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності (Різноманітність форм подачі інформації. Відкритий простір для самостійної роботи, розвитку абстрактного, логічного та творчого мислення. Відбувається розвиток уваги, викладач необмежений у шляхах подачі матеріалу, повна творча незалежність. Можливість розвитку та закріплення практичних вмінь та навичок на основі отриманого теоретичного базису.)

б) Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності (Сприяють більш повному включенню студентів у пізнавальний процес та його активізації. Зникає фактор знайомості, коли матеріал, що вивчається, знайомий студентам і не викликає інтересу до новизни. Зникає фактор звикання, який виникає, коли навчальний матеріал викладається в одній і тій самій логічній стереотипній послідовності.)

в) Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності (Можливість отримання зворотної інформації про набуті теоретичні знання учасників навчального процесу, а також про здатність викладача доносити навчальний матеріал доступно для кожного учасника навчального процесу.)

Методи навчальної діяльності	Тип	Характерні риси (+)	Характерні риси (-)
4.1. Словесні	Лекція, бесіда, дискусія, інструктаж, пояснення, розповідь тощо.	Спрощують потік інформації та роботу студента та викладача.	Потребують поєднання з іншими методами. Формують переважно лише знання.
4.2. Наочні	Ілюстрації, схеми, відео, спостереження тощо.	Візуалізують аудіальну інформацію та покращують її сприймання.	Потребують поєднання з іншими методами. Формують переважно частково уміння (зразок роботи).
4.3. Практичні	Практичні вправи, емпіричні дослідження і т.д.	Найкраще матеріал засвоюється саме коли студенти самостійно його використовують на практиці.	Потребують поєднання з іншими методами. Формують переважно навички та частково уміння.

Вивчення дисципліни у дистанційній формі здійснюється за машинним варіантом з організацією занять у спеціалізованих комп'ютерних залах, де кожний студент отримує можливість навчатись безпосередньо на індивідуальному робочому місці, обладнаному персональним комп'ютером.

11. Методи контролю

Навчальні досягнення студентів з дисципліни оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок, розширення кількості підсумкових балів до 100.

Оцінка за кожний змістовий модуль включає бали за поточну роботу студента на практичних заняттях, за виконання індивідуальних завдань, за модульну контрольну роботу. Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в електронному вигляді або з використанням роздрукованих завдань. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- а) *Методи усного контролю*: робота в малих групах, інтерактивні презентації, індивідуальний контроль, брифінг, дискусія, розгляд проблемних питань, фронтальне (комбіноване) усне опитування, колоквиум, ігрові ситуації, контрольна співбесіда з проблеми модуля, тренінг, підбір власної бібліотеки, складання тез.
- б) *Методи письмового контролю*: вхідні тести, соціологічний практикум, контрольна робота, розробка графіків, таблиць, схем, діаграм, презентація соціологічного проекту, міні-диктант з визначення термінів, контрольна робота, творчі (дослідницькі) завдання, підготовка письмових відповідей на проблемні питання.
- в) *Комп'ютерного (дистанційного) контролю*: мережеве навчання, консультаційного форуму, практичних робіт в асинхронному режимі, навчального проекту (моделювання політичного процесу чи явища) в синхронному режимі, хмарні технології, заняття з представленням знань та умінь моделі кореспондентського навчання, проект з залученням SMART-технологій.
- г) *Методи самоконтролю*: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти дисципліни (п. 8а), де зазначено види контролю і кількість балів за видами. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано нижче у таблицях.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота							Сума
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2					100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	
20	20	12	12	12	12	12	

T1, T2 ... T7 – теми змістових модулів

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
			Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вил	Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вил
1	Відвідування лекцій	1	2	1	6	1
2	Відвідування практичних занять	1	-	-	-	-
3	Виконання завдань для самостійної роботи	15	1	15	1	15

4	Робота на практичних (семінарських) заняттях	10	3	10	3	10
6	Опрацювання фахових видань	10	-	-	-	-
7	Написання реферату	15	-	-	-	-
8	Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25	1	25
9	Виконання тестового контролю	10	-	-	-	-
10	Лабораторне заняття (допуск, виконання, захист)	10	-	-	-	-
11	Творча робота (в т.ч. есе)	20	-	-	-	-
	Макс. кількість балів за видами поточного контролю (МВ)	-	-	62	-	86

Методика розрахунків модульної і семестрової оцінок студента

№ з/п	Оцінка студента	Макс. оцінка	Модуль 1	Модуль 2
1	Максимальна підсумкова семестрова модульна оцінка	148	-	-
2	Максимальні підсумкові оцінки за змістовими модулями		62	86
3	Підсумкові фактичні оцінки студента за змістовими модулями (<i>приклад</i>)		52	60
4	Підсумкова семестрова модульна оцінка студента		112	
5	Залікова рейтингова оцінка студента	148	112*100/148	
6	Підсумкова семестрова рейтингова оцінка студента		76/С	

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№	Вид діяльності	Кількість балів
1	Усна відповідь на семінарському занятті / письмова відповідь на практичному занятті	0-10 (разом 0-60)
	Відвідування на лекції	0-8 (разом 0-8)
2	МК	0-25 (разом 0-50)
3	Самостійна робота	0-5 (разом 0-30)
5	Підсумковий бал	0-148
6	Коефіцієнт	1,48

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90-100	A	Зараховано
82-89	B	
75-81	C	
69-74	D	
60-68	E	
35-59	FX	Не зараховано
1-34	F	

13. Методичне забезпечення

На заняттях і під час самостійної роботи студентів використовуються методичні рекомендації щодо вивчення дисципліни, ілюстративні комп'ютерні дидактичні матеріали, які розроблені на кафедрі, а саме:

1. Соціологія. Робоча навчальна програма. /Укл. Купрій Т.Г.– К.: Видавництво «Університет» КУ імені Бориса Грінченка, 2016. – 21 с.
2. Опорні конспекти лекцій,
3. Навчальні посібники, підручники, навчально-методичні посібники, методичні рекомендації з курсу «Соціологія».
4. Плани семінарських занять та завдання для самоконтролю;
5. Наочний роздатковий матеріал у вигляді таблиць та схем, діаграм, графіків; є у електронному варіанті;
6. Тексти праць мислителів попередніх поколінь та сучасників, законодавчо-нормативні акти, статистичні дані (наявні у читальній залі та у електронному варіанті).
7. Засоби підсумкового контролю (комп'ютерна програма тестування, комплект друкованих завдань для підсумкового контролю).
8. Збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів.
9. Презентації.

Викладання навчальної дисципліни забезпечується сучасними технічними засобами навчання, які побудовані на новітніх інформаційно-комунікаційних технологіях (мультимедійний комп'ютер, мультимедійний проектор, інтерактивний комплекс SMART Board, авторські засоби мультимедіа).

14. Рекомендована література

Базова

1. Арон Р. Етапи розвитку соціологічної думки. - К., 2004.
2. Білоус В.С. Соціологія у визначеннях, схемах, таблицях: Навч. Посіб. – К.,2002
3. Гавриленко І.М. Соціологія: в 2 ч. - К., 2000.
4. Гіденс Е. Соціологія. - К., 2000.
5. Как провести социологическое исследование / Под ред. М.К. Горшкова. – М., 1990.
6. Ковалівко Н.В. Основи соціальної стратифікації: Навч. Посіб. – Л.,2007
7. Кондауров В.Й. Социология: общий курс. – М., 2008.
8. Курс історії теоретичної соціології. /Ручка О.О., Танчер В.В. - К., 1998.
9. Лукашевич, М.П., Туленков М.В., Яковенко Ю.І. Соціологія. Основи загальної, спеціальних і галузевих теорій. - К., 2015.
10. Лукашевич, М.П. Соціальна робота. Теорія і практика : підручник / М.П. Лукашевич, Т.В. Семигіна. – К., 2011.
11. Маркович Д. Ж. Общая социология: Учебник для вузов. - М., 1998.
12. Начала практической социологии. - М., СПб., 2001.
13. Основы социологии. /В.Харчева. - М., 2000.
14. Осовський В.Л. Соціологія громадської думки. – К.,2005
15. Павличенко П.П, Литвиненко Д.А. Соціологія: Навч. посібник. - К.: Лібра, 2000.
16. Паніна Н.В. Технологія соціологічного дослідження 2-ге видання, доп., Київ, 2007
17. Рабочая книга социолога. – М., 1983.
18. Социологический справочник. - К., 1991
19. Социология. /Добренков М.Н., Кравченко А.И. - М., 2000.
20. Соціологічна думка України. Навчальний посібник. /Захарченко М.В. - К., 1996.
21. Соціологія: короткий енциклопедичний словник / Уклад. В.І. Волович та ін. - К.: Укр.центр духов.культури, 1998.

22. Соціологія: Курс лекцій. Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти. /За ред. В.М. Пічі, 5-те видання, стереотипне. - Л., 2003.
23. Соціологія. Підручник. /В.Г.Городяненко. - К., 2006
24. Соціологія. Підручник. – (за ред. Н.П. Осипова) – К., 2003
25. Соціологія. / С.О.Макеєв. - К., 2005.
26. Шиян О. М. Соціологія: Навч. посібник. - 3-те вид., випр. й доп. - К., 2003.
27. Шульга М.О. Метаморфози українського суспільства. Коментарі соціолога. – К.,2003
28. Черниш Н.Й. Соціологія: Курс лекцій. - К.,2003
29. Юрій М.Ф. Соціологія. - К., 2004.

Допоміжна

28. Американская социологическая мысль: Тексты /Под ред. В. И. Добренкова. — М., 1994.
29. Аристотель. Метафізика // Соч.: в 4т. - М., 1976. Т.1. - С. 65-448.
30. Батыгин Г.С. Лекции по методологии социологических исследований. – М., 1995.
31. Бергер П., Лукман Т. Социальное конструирование реальности. Трактат по социологии знания. - М., 1995.
32. Бергер П. Приглашение в социологию: Гуманистическая перспектива. - М., 1996.
33. Бурдьё П. Начала. - М., 1994.
34. Вебер М. Избранные произведения. - М.1990
35. Вольтер. Философские трактаты и диалоги. - М., 2005.
36. Гегель. Философия истории. - Спб, 1993.
37. Городяненко В. Г. Историография социологии: Учеб., пособие. — Днепропетровск, 2000.
38. Городяненко В. Г. Социологический практикум: Учеб.-метод., пособие. — К., 1999.
39. Гоулднер А.У. наступающий кризис западной социологии. – Спб, 2003.
40. Девятко И.Ф. Методы социологического исследования. – Екатеринбург, 1998.
41. Девятко И.Ф. Модели объяснения и логика социологического исследования. – М., 1996.
42. Дюркгейм Э. Социология. Ее предмет, метод, предназначение. - М., 1995.
43. Економічна соціологія: Навч. посібник / В. М. Ворона, В. Є. Пилипенко та ін. — К., 1997.
44. Захарченко М.В. Погорілий О.І. Історія соціології. Від античності до початку ХХ ст. - К., 1993
45. Здравомыслов А.Г. Методология и процедура социологических исследований. – М., 1969.
46. Иванов В. Ф. Соціологія масової комунікації: Навч. посібник. — К 1999.
47. Ионин Л. Г. Социология культуры: Учеб. пособ.: Изд. 3-е, доп. — М., 2000.
48. История буржуазной социологии первой половины ХХ века. - М., 1979.
49. История буржуазной социологии XIX - начала ХХ века. - М., 1979.
50. История теоретической социологии. // в 4 тт. – М., 2002.
51. Капитонов Э.А. Социология ХХ века: история и технология. - Р-н-Д., 1995.
52. Козер Л.А. Мастера социологической мысли. Идеи в историческом и социальном контексте. – М., 2006.
53. Конт О. В поисках себя: личность и ее самосознание. – М., 1984
54. Конт О. Открытие “Я”. – М., 1978
55. Конт О. Социология личности. – М., 1967
56. Кравченко А.И. Социология: Учеб. для вузов.-М. - Екатеринбург, 2003.
57. Кравченко А.И. Общая социология: Учебн. пособие для вузов. - М, 2001.
58. Курбатов В.И. Современная западная социология. Аналитический обзор концепций. – Р-н-Д., 2001.
59. Кэмпбелл Д. Модели экспериментов в социальной психологии и прикладных исследованиях. – С-Пб., 1996.
60. Макеєв С.А., Оксамитная С.Н., Швачко Е.В. Социальные идентификации и идентичности. - К., 1996.
61. Миллс Ч.Р. Социологическое воображение. – М.: 1998.
62. Михайлова Л. И. Социология культуры: Учеб. пособие. — М., 1999.

63. Мор Томас. Утопия. - М., 1978
64. Немировский В.Г. Социология личности. – Красноярск, 1989
65. Павличенко П. П., Литвиненко Д. А. Соціологія: Навч. Посібник – К., 2000.
66. Паніна Н. В. Технологія соціологічного дослідження. Курс лекцій. – К., 1996.
67. Парсонс Т. О структуре социального действия. – М.: 2000.
68. Парсонс Т. Система современных обществ. – М.: 1997.
69. Погорілий О.І. Соціологічна думка ХХ століття. Посібник. - К., 1996.
70. Политическая социология / Отв. ред. В. Н. Иванов, Г. Ю. Семгин. - М., 2000
71. Попова И.М. Социология. Введение в специальность. - К., 1998.
72. Попова І. М. Соціологія: Пропедевтичний курс. – К., 1996.
73. Практикум по прикладной социологии. – М., 1987.
74. Радугин А.А. Социология. Курс лекций. - М., 1995.
75. Ритцер Дж. Современные социологические теории. - СПб., 2002.
76. Руссо Жан-Жак. Об общественном договоре, или Принципы политического права. //в кн. Жан-Жак Руссо. Трактаты. - М. 1969. - С. 151-303.
77. Руссо Жан-Жак. Рассуждение о происхождении и основах неравенства между людьми. //в кн. Жан-Руссо. Трактаты.- М. 1969. - С. 31-109
78. Сірій СВ. Соціологія: загальна теорія, історія розвитку, спеціальні та галузеві теорії / Навч. посіб. - К., 2004.
79. Смелзер Н. Социология. - М., 1994.
80. Современная западная социология. Словарь. - М., 1990
81. Соколов В.М. Социология нравственного развития личности. – М., 1986
82. Сорокин П. Человек, цивилизация, общество. - М., 1992
83. Социальная идентификация личности. – М., 1994
84. Социологическая теория сегодня. - К., 1994.
85. Социология. Основы общей теории. / Г.В.Осипов. - М., 1998.
86. Соціологія. / В.Андрущенко. - К.-Х., 1998.
87. Теоретическая социология: Антология: в 2 ч. - М., 2002.
88. Тернер Дж. Структура социологической теории. – М., 2005.
89. Толстова Ю.Н. Измерение в социологии. – М., 1998.
90. Фролов С.С. Основы социологии: Учебное пособие. - М., 1997.
91. Хабермас Ю. Моральное сознание и коммуникативное действие. - СПб., 2001.
92. Хмелько В.Е. Номинальная шкала личностных качеств (опыт построения базового тезауруса). //Соц. исследования. – 1982. - № 2. С.58-69
93. Человек и общество. Хрестоматия/ Под. Ред.С.А.Макеева. - К., 1999.
94. Чурилов Н.Н. Планирование выборки в социологическом исследовании. – М., 1980.
95. Штомпка П. Социология социальных изменений. - М., 1996.
96. Энциклопедический социологический словарь. Общ. ред. акад. РАН Осипова Г.В. – М.: 1995
97. Ядов В.А. Стратегия социологического исследования. - М., 1998.

15. Інформаційні ресурси

http://ihtik.lib.ru/dedic_natahaus_17yanv2008.html
<http://www.takebooks.com/>
<http://nehudlit.ru/books/>
<http://www.zipsites.ru/?n=4/1/>
<http://sci-lib.com/sociology>
<http://www.socd.univ.kiev.ua/PUBLICAT/index.phtml>
<http://www.people.nnov.ru/jg/soc.htm>
<http://www.univer.omsk.su/socsys/course.win.html>
<http://www.socioline.ru/>
<http://www.soc4u.org.ua/editors/index.html>
<http://socnet.narod.ru>

<http://socium.fom-discurs.ru>
<http://krizis.by.ru>
<http://www.dailinet.ru>
<http://daer.narod.ru>
<http://christsocio.info>
<http://www.sociology.kharkov.ua>
<http://www.gender.univer.kharkov.ua>
<http://www.soc.lib.ru/su/>
<http://www.indepsores.spb.ru>
<http://www.rubrikon.com>